

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Membrum VI. De Examine generali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

Christi (ex quo quotidie unum saltem aut dimidium caput de industria selectum, & præter hoc interdum una, alterave sententia fortuito sortita legi deberet) & alium quempiam historias aut salutare doctrinam continentem vix alius liber in cubiculo relinquatur.

III. Tertiò ut pia quoque & fructuosa sit Lectio, cumque in finem ab Oratione brevi inchoetur, & claudatur, imò & interrumpatur, ut S. Bernardus in Epist. ad Fratres de Monte monet, dum ait: *Hauriendus Lectiois serius affectus est, & formanda Oratio, qua Lectioem interrumpat, & non tam impediatur interrumpendo, quam puriorem continue animi ad intelligentiam Lectiois restituit.* Dereliquo vero consilium pij Ascetæ l. 1. de imit. c. 5. observetur dicentis: *Omnis Scriptura Sacra eo Spiritu debet legi, quo facta est. Quære potius debemus utilitatem in Scripturis, quam eloquentiam sermonis. Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter, & fideliter applicando doctrinam, quam legis, atque ad praxin dirigendo.*

MEMBRUM VI.

De Examine Generali.

Natura & Scopus.

Ex quinque punctis, quæ communiter ad Examen requiruntur, videlicet Gratiarum actione pro acceptis beneficiis, petitione gratiæ & luminis ad peccata sua cognoscenda, operum suorum discussione, dolore efficaci de peccatis commissis, & serio emendationis proposito, facile colligitur, triplicem huic Examine Scopum præfixum esse debere, videlicet 1. Gratum beneficiorum à DEO acceptorum memoriam, ut dum Homo fluminum more ad mare immensum divinæ liberalitatis per grati animi obsequium revertitur, iterum fluere, novaque beneficia accipere mereatur; nam *jugiter, teste Cassiodoro super Psalm. sibi subvenire facit, cui collatum beneficium ante oculos semper assistit; & invitat ad magna, qui gratanter accipit modica.* 2. Cogitationem sui intimam; iste namque, teste D. Gregorio l. 10. mor. c. 22. *Infortium labor est in hac vita, ut semetipsum inveniunt, & inveniunt flendo & corrigendo ad meliora perducant.* 3.

Seriam vitæ præteritæ malè transactæ detestationem & reformationem; ut enim idem Sanctus loc. cit. ait, *Electi intra finem cordis adversum se, quidquid impugnat, enumerant: ibi ante oculos suos omnia, quod desleant, coacervant: ibi, quidquid per iram distracti Iudicis discerni possit, intuentur: ibi tot patiuntur supplicia, quos pati timent.*

Æstimatio.

I. Triplici præcipuè ex fonte æstimatio hæc haurienda est. 1. Ex ipsa necessitate hujus Exercitij; sicut enim nec Discipuli in Scholis debitam diligentiam, nec Famuli requisitam Fidelitatem, nec Artifices necessariam curam adhibent, nisi diligenter ab ijs ratio suo tempore exigatur; ita nisi hoc examen in omnibus actionibus crebrò & accurate adhibeatur, nullus in profectu virtutis & perfectionis fructus sperandus erit, id quod sapienter S. Dorotheus ser. 7. advertit, dum dixit, illud potissimùm, ut turbemur, in causa esse, quòd sedulò nosmetipsos non accusamus, nec eâ, qui debemus, diligentia quæramus nos ipsos privatim arguere. *Hinc omnis nostra, inquit, molestia & afflictio promanet. Hinc est, quòd quietem nunquam, & nullibi alibi pacem percipimus. Neque id quidem mirum, quandoquidem omnium Sanctorum celebratum ac contestatum habemus, nullam præter hanc ad DEVM patere viam, nec unquam aliquem aut vidimus, aut audivimus, qui aliâ, quàm hæc ad DEVM accesserit, viâ, aut ad quietem pervenire voluerit.*

II. 2. Ex utilitate tum ad vitiorum extirpationem; nam, ut S. Chrysostomus s. quales duc. uxor. rectè dixit, licet satius esset, omnino à peccato abstinere, non parvum tamen ad salutem momentum est, agnatum peccatum damnare, & vestigare diligenter Conscientiam, utpote cum hoc justificationis pars sit, & in posterum à peccato arceat; imò, ut Abbas Pimenius olim, teste Rosweido p. 512. dixit, hæc sola hominis justitia est, ut semper semetipsum reprehendat, & tunc justificabitur, cum sua peccata condemnat: tum ad virtutum acquisitionem, hæc quippe discussio sui est Officina juxta Ascetas, in qua timor DEI, humilitas, compunctio, perseverantia, prudentia, & amor DEI cuditur, unde ab alijs Cornucopiæ vocatur charismatum cælestium, quæ in animam

mam infert: tum ad *cognitionem sui* obtinendam, quæ omnium scientiarum altissima & utilissima meritò dicitur. Certè per hoc Exercitium & Electionis Regulas S. Ignatium ad tantam, quam miramur, perfectionem ac sanctitatem pervenisse, Orlandinus l. 16. hist. Soc. testatur, unde ad alios quoque perficiendos hoc potissimum Examine velut præcipuo instrumento est usus; ut adeò meritò dixerit S. Laurentius Justin. *Quisquis virtutum amator est, diligens sui inquisitor sit.*

III. 3. Ex *jucunditate* quoque eadem æstimatio concipi potest, cum enim hoc Exercitium ad Conscientiam præcipuè purificandam & pacificandam tendat, non potest non insigne solatium & lætitiâ afferre illi, qui fructuosè illud peregerit; cum, teste pio Asceta, si gaudium est in hoc mundo, hoc utique possideat puri cordis homo. Hinc præclare Seneca l. 3. de ira c. 36. *Qualis, inquit, ille somnus post recognitionem sui sequitur? quam tranquillius, altius ac liber, cum aut laudatus est animus, aut admonitus. Et Speculatur sui, Censorque secretus cognoscit de moribus suis.*

Praxis.

I. Hæc in sequentibus industriis præcipuè consistit. Primò, ut gratiarum actionem in primo puncto præscriptam quis magno cum sensu animi, seriòque persolvat, non de generalibus duntaxat, sed particularibus etiam beneficiis gratum & memorem se exhibendo, id quod hoc vel simili modo prækari potest. *Gloria tibi sit, O Pater, quoniam creâsti, conservâsti, Et ad vitam, ut spero, aternam prædestinâsti me: Gloria tibi sit, O Fili, quoniam redemisti SS. Corpore Et sanguine tuo refecisti, Et adhuc vel illum Statum vocâsti me: Gloria tibi sit, O Spiritus Sancte, quoniam justificâsti, illuminâsti, Et roborâsti me. Gloria Et gratiarum actio tibi sit, O SS. Et individua Trinitas, à qua omnia bona accepi, qua habui, aut etiamnum habeo in corpore Et anima, cujus etiam protectione omnia mala evitavi, quibus alij afflicti fuerunt, aut etiamnum affliguntur. Pro his itaque Et omnibus beneficiis SS. Christi Humanitati, Sanctissima illius Matris, Omnibus Sanctis, omnibus defunctis Et viventibus, Et mihi indigno concessis, laudo, Et benedico pro viribus M-*
jeslatem

jestatem & beneficentiam tuam, unicuique opto ac peto, ut
tibi perpetuo gratum exhibere valeam.

II. Secundò eadem praxis requirit, ut ipsa discussio
operum nostrorum magna cum prudentia peragatur, id est
ut non anxie nimis, longiorique, quam par est, tempore ei-
dem discussioni mens inhæreat; neque enim in hoc discus-
sionis huius fructus consistit, ut minimos etiam Conscience
pulvisculos deprehendat, sed ut graviores saltem & potiores
defectus, & causas ac radices eorundem etiam inquireat, tol-
lâtque, & sic efficiat, ut, si hæcenus fuerunt multi, post hæc sint
pauci: si fuerunt majores, deinceps minores existant. Sed de
illa S. Bernardi l. 58. in Cant. doctrina hoc loco bene nota-
nda est: *Scrutemur vias nostras juxta Prophetam, & studia
nostra, & in eo se quisque judicet profecisse, non cum invenerit,
quod reprehendat, sed, cum, quod invenerit, reprehendat.
Tunc te non frustra scrutatus es, si rursus opus esse
scrutinio adverteris; & toties te non sefellit inquisitio, quo-
ties iterandum putaveris.*

III. Tertiò ut dolori, propositoque, in quibus fructus
examinis consistit, præcipuè insistatur; nam præterquam
quòd hic dolor & propositum sint efficacissimum ad emenda-
tionem procurandam medium, ita ut pius Asceta l. 1. c. 19.
dicere ausus sit, secundum propositum nostrum cursum pro-
fectus nostri futurum; DEVS etiam sibi specialiter compla-
ceret in tali dolore & proposito; nam, ut Christus S. Gertrudi
l. 4. in fin. c. 60. revelavit, quotiescunque homo tali modo
dolet, toties DEI Filius inæstimabili novæ exultationis sus-
citavit affectus, eadem verba (scilicet *vidi sanctam Civita-
tem Jerusalem*) concivit DEO Patri; quod & S. Bernardus
confirmavit, dum ser. 3. de adv. dixit: *Diligit DEVS ani-
mam, qua in conspectu ejus & sine intermissione considerat,
& sine simulatione dijudicat semetipsum.*

MEMBRUM VII.

De Particulari Examine.

Natura & Scopus.

Quemadmodum juxta commune proverbium pluribus
intencus minor est ad singula sensus, ita juxta aliud adagium
nemo